

לקו"ש חט"ו פרשת ויצא (ג)

מעלת ירידת הנשמה למטה

בשבח והודיה להשם יתברך שמחים אנו להוציא לאור את ביאוריו של הרב יואל ע"ה כהן על ליקוטי שיחות לפרשת ויצא שיחה ג' חלק טו.

את הביאור לשיחה זו זכיתי לשמוע בפרשת ויצא תש"ע וכתבתי הדברים במוצאי שבת ביאורים נוספים שנמסרו בשנים אחרות בחרנו לא להוסיף אותם ואולי עוד חזון למועד. וכן על כל מעלה להוציא דבר שלם, אין הזמן גרמא להוציא לאור כל הביאור של השיחה אלא עתה יוצא לאור החלק המבאר את העניין של מעלת ירידת הנשמה לעולם הזה. ולא את הביאור של הרבי בעניין הפסוקים של התנאים של וידר יעקב נדר בין רש"י והרמב"ן והוצאת הדברים הם על מנת להקל על הלומדים את השיחות לפי מסלול הפרויקט לקוטי שיחות השבועיים.

וכן כאן המקום להאיר, שביאורים אלו שמעתי וכתבתי על-פי הבנתי בלבד ולא תמיד זכיתי לרדת לעומקם של דברים ובטח אינו תמיד משקף את עומקם של הדברים שאמר ה'חוזר' בשיעורים בשבתות וכו'. וכן בקשתי לציבור אנ"ש והתמימים לכתוב לי הערות והארות אם נפלה שגגה בכתובת הביאורים וכו' ניתן לכתוב לי במייל emarelus@gmail.com

ויהי רצון שבזכות הקאך של לימוד השיחות השבועיות נזכה לשמוע תורה חדשה בשנה זו - שנת הקהל בגאולה האמיתית והשלימה בקרוב ממש!

הרב אלימלך מרילוס

ברן, שווייץ

לקו"ש חט"ו פרשת ויצא (ג)

סעיף ה

בתורת החסידות מצינו שלושה ביאורים על מעלתה של "ירידת הנשמה למטה בעולם הזה".

1. כאשר יהודי מקיים תורה ומצוות בעולם הזה, למרות הקשיים והמכשולים שהוא עובר הוא יוצר ומחזק קשר מיוחד בין הנשמה לקב"ה ואף קשר חזק יותר מכפי שהנשמה הייתה בעולמות העליונים עוד בטרם ירדה לעולם.

[הרבי מביא דוגמה ("ע"ד ולא ממש"¹) מאדם שחטא ולאחר מכן שב בתשובה ושינה את אורחות חייו הקודמים, למעשה הוא יוצר קשר חדש וחזק עם הקב"ה יותר מאדם שלא חטא מעולם משום שלמרות שחטא וטעם את טעמו של החטא ובכל זאת הוא גבר על תאוותיו ומקיים תורה ומצוות ובכך גילה בנפשו קשר וחיבור מיוחד לה' שלא היה קיים קודם. כך למעשה הוא גם בירידה של הנשמה לעולם הזה כאשר המכשולים הגשמיים והחומריים מונעים ממנה לקיים תורה ומצוות, ובאמצעות כוחות הנפשיים העמוקים של הנפש שמתגלית דווקא בשעה שהוא חווה את הקשיים, הוא מגלה קשר חדש וחזק יותר עם הבורא ית'].

2. כאשר הנשמה יורדת לעולם היא מקיימת מצוות שקודם ירידתה לא הי' באפשרותה לעשות כן. (בשיחה זו רבנו אינו מתעכב כאן לבארו).

3. על ידי זה שהנשמה הופכת את הרצונות והענייניים הטבעיים של נפשו הבהמית ולהפוכה לדירה לו ית' - "דירה בתחתונים". ומעלה זו מיוחדת היא בכך שהנשמה מצליחה להפוך את החושך בעצמו לאור ועל ידי זה בא ל"יתרון האור מן החושך".

¹ והסיבה לכך שזה "לא ממש" היות ויעקב אבינו לא טעם חטא משא"כ בע"ת, רק הרעיון שהוא חי בעולם של מלחמה שנדרש מעמך רב בכדי להתגבר. ובהערה מביא הרבי דוגמה מוחשית יותר מו' פרקים להרמב"ם, כאשר אחד מתגבר והוא מנתק את עצמו מהרע אזי זה עבודה יותר מאחד שאינו יודע אודות הניסיונות מ"מ בו' פרקים להרמב"ם אינו מדבר על הנפש אלא על העבודה.

במבט ראשון נראה, שההבדל בין האופן הראשון והשלישי הוא, אם הוא עובד בכדי לשנות את העולם או שהוא שומר על מעמדו ומצבו שלא ירד מערך מדריגתו.

סעיף ו

כפי שהובא בסעיף הקודם שני אופנים (הא' והג') חלוקים הם עד כמה חוזקה וגודלה של הנשמה כאשר יורדת לעולם הזה. בין אדם שהוא עובד את ה' על ידי שמקיים למרות הקשיים תורה ומצוות, לבין אדם שהוא הופך את העולם עצמו על ידי שהופך את "מעשיך לשם שמים" לקדושה ולדירה לו ית'.

בהרחבה: כאשר הנפש האלוקית צריכה לשכנע את הנפש הבהמית לעבוד את ה' זו מלחמה ועבודה קשה ומייגעת מאד, אך לאחר שהצליחה להתגבר על נפשו הבהמית אין יותר מלחמה בעצם עשיית המצווה ועתה המצווה נעשית בפשטות. וכמו לדוגמה כאשר יהודי רוצה לקיים מצוות ציצית או לומר ברכה קודם אכילתו שהמלחמה עם הנפש הבהמית היא האם ללכת לקיים את המצווה או ח"ו לא. אך עצם עשיית המצווה היא לא כרוכה ביגיעה עצומה אלא פשוט ללבוש בגד ארבעה כנפות או לומר מילות הברכה.

בשונה מזה היא עבודת האדם שעובד את השם ב"כל מעשיך לשם שמים" ו"בכל דרכיך דעה" בזה המלחמה היא קשה ביותר, משום שכאן העבודה של הנשמה לא רק נלחמת לעשות על מעשה פשוט אלא היא נלחמת להכניס את הקב"ה לתוך רצונותיו ותאוותיו הטבעיים של הנפש הבהמית וגם אותה להפוך לקדושה, ובדברים הגשמיים האישיים כגון כאשר אדם רעב ותאוו לאוכל מאכל זוהי מלחמה על הרגשת הטעם והתאווה וכו' ובכל זאת הנשמה נלחמת עם הגוף לאכול לשם שמים וכאשר הנשמה בכל זאת מצליחה לשנות את הגוף לאכול לשם שמים היתרון הוא שגם הגוף ונפשו הבהמית משתנה ומזדכך.

ואם-כן מסעיף ה' מובן שההבדל בין שני האופנים (הא' והג'), אם באופן הראשון הוא שומר על הקשר שלו לקב"ה באמצעות תורה ומצוות ובאופן השלישי הוא מחבר את נפשו הבהמית בעצמה לעשות לו ית' דירה. אמנם הרבי מבאר בדקות ובעמקות יותר, שאף באופן הראשון – שהוא שומר על שלימות נפשו, קיימים שני אופני העבודה בין "קיום התורה ומצוות" ו"בכל דרכיך דעה".

סעיף ז'

הסברת הדברים:

אדם שחטא ר"ל ושב בתשובה שלימה ועכשיו נהפך לצדיק גמור כיצד יכול הוא לשוב בתשובה ולשוב אל ה' כמו קודם החטא ולכאורה ברגע שחטא נגד ה' הרי הוא יצר קרע ופירוד מה' ית' כמ"ש "עוונתיכם מבדילים ביניכם ובין ה' אלוקיכם" ונוצר מחיצה וניתוק בין יהודי לקב"ה ואם-כן מהיכן הכוח לתקן ושוב אל ה' כקודם החטא?

הביאור לכך: באמצעות התשובה יש בכוחו של יהודי להתגבר ולשבור כל מחיצה והסתר, באמצעות התשובה מתגלה קשר פנימי וחזק בין יהודי לה' שלא ניתן לו להיפרד מאלוקות ונובע מקשר בלתי מוגבל בין יהודי לקב"ה ובכך הוא אף בוקע אפילו את המחיצות שנגרמו כתוצאה מחטאים ועוונות.

ובזה החילוק בין יהודי שעובד השם על ידי קיום תורה ומצוות לבין יהודי שעובד השם "בכל מעשיך לשם שמים", כאשר הקשר שלו הוא מוגבל רק בקיום תורה ומצוות כך גם הקשר זה לא חדר בגוף האדם אלא נשמתו של האדם בעיקר קשורה לתורה ומצוות. אך כאשר הוא פועל שגם הגוף ונפשו הבהמית עצמה שנלחמת בו ואעפ"כ עדיין קשור ומחובר לה' ולתורתו בזה מתבטאת תוקף ההתקשרות והקשר הפנימי בין הנשמה לקב"ה.

נמחיש זאת עם דוגמה משני סוגי אנשים שמתמודדים עם היצר הרע, יש אנשים שהם לומדים תורה אך הם מפחדים לראות ולשמוע דברי כפירה משום שהם חוששים שאמנותם תיחלש ובכך שהם נמנעים מלקרוא או לשמוע כפירה הם ימשיכו להיות מאמינים וזה נובע משום ששכלם אינו חזק ואיתן להפריך דברי כפירה.

לעומתם, יש אנשים שהם אף יכולים לשמוע דברי כפירה ואפיקורסות, ואף על פי כן אין הם חוששים ששאלות כאלו ואחרות יפגע באמונתם, כיוון שאצלם מאיר וחדור

האמת באופן מוחלט שאין מונע בעולם שמזיז אותם מעמדתם וכאילו רואים זאת במוחש ממש.

נמצא אם-כן, שאף באופן הראשון (בשיחה) שהנשמה שומרת כדי לחזק ולשמר את הקשר שלה עם הקב"ה בשלמות גם לאחר ירידתה לעולם הזה אף היא פועלת במצבים שיש מלחמה עם הנפש הבהמית כשהיא מביעה את תחושותיה ורצונותיה אך משום שהנשמה נלחמת "בכל מעשיך לשם שמים" ואף שם הדגש הוא להישאר בשלמות תורה ומצוות.

סעיף ח'

עם כל מעלת עבודת הנפש האלוקית לשמור על שלמות רוחנית כנ"ל, מכל מקום אין זה מגיע למעלת האופן הג' בשיחה כאשר הנשמה מצליחה לשנות את הנפש הבהמית ולהפוך את העולם הזה ל"דירה בתחתונים".

הרבי מביא בשיחה דוגמה מהנשמה הקדושה שבטבעה רוצה להידבק למקור שורשה ובדוגמת אור הנר שתמיד רוצה להיכלל במקור שורשה ולהתבטל לגמרי לשורשו העליון. ובכל זאת היא "מציאות".

לתוספת ביאור נמחיש לכך דוגמה נוספת, תארו לעצמכם מלך חזק (כמו אלו שחיו בזמנים קדומים בהיסטוריה) ששולט על מדינות רבות וכל אנשי המדינה בטלים בתכלית כלפי המלך. עד כמה גדול וחזק כוחו של המלך בכל העם, בכל זאת שליטתו של המלך (במובן מסוים) אינו שליטה מוחלטת. משום שבעומק העניין הסיבה לכך שהוא המלך אינו נובע רק מכוחו אלא משום שאנשים בטלים למלך משום שהוא המלך **שלהם**, וכך השכל שלהם מחייב שצריך להתבטל למלך. אך גם העם מבין שאנשים ממדינה אחרת אינם חייבים להתבטל למלך אלא רק למי ששולט במדינתם.

ויתירה מזו, אף אם ימצא 'מלך בכפו' - ששולט על כל העולם כולו, עדיין השליטה שלו נובעת מהעם ויש קשר ושייכות ביניהם. ואילו יצויר שימצא מקום נוסף שלא מכירים שם את המלך, מובן שהם לא יהיו בטלים למלך, משום שבפועל המלך לא הגיע לשם, ואם-כן כל הביטול בעצם נובע ממציאותו של כל אחד ואחד ממדינת המלך עד כמה המלך מגיע אל העם.

הסיבה המהותית לכך:

כל דבר בעולם הזה הוא מורכב ותלוי בדברים אחרים, ואינו אמיתי הן בכך שהוא מורכב מחומרים שונים והן בתלותיות באחר. ובכך בעומק נובע גם בעלותו של אדם על חפציו הקנויים לו, מהיכן נובע מושג קניין אצל נבראים, אין זה כי הוא הבעלים בעצם מציאותה של החפץ אלא כי בפועל הכניס אותו לרשותו וכו', וכן אדם שנמצא לבדו בחדר, אין זה נובע מכך שבעצם הוא אחד, אלא משום שבפועל לא נמצא בחדר אדם נוסף שלכן הוא יחידי בחדר. וכך בן יחיד, הוא יחיד היות ובפועל אין כאן בני נוספים וכך כל דבר בעולם מורכב מכמה.

מה-שאינ-כן אצל הבורא ית' – הוא אחד בעצם ואחדות אמיתית מוחלטת, ואינו נובע ממורכבות. ו'אחדותו הפשוטה' אמיתית שאינו נובע מעובדה שלא נוכח מציאות נוספת, אלא הוא בעצם אחד ומכך מסתעף ששום מציאות נוספת לא יכולה להוות סתירה לאחדותו. ונוסף לכך מציאותו אף חודרת בכל מקום. וכמו להבדיל האב קודם לבנו אינו נובע רק ממצאות ועובדה שהתרחש אלא שהוא כלל ברזל שעמוקה יותר מדבר פועל. וכך כלל שכלי (כמו $2+2=4$) הוא אינו כמו שולחן או דבר גולם שמונח במקום משום שבפועל הניחו אותו שם, אלא עמוק ופנימי "שלא שייך אחרת" (ולא שייך $2+2$ יהי' 5) כי זה בעצם כך ולכן מסתעף מזה שלא שייך אחרת.

יש דברים שבעולמנו הגשמי קוראים לזה "בלי גבול", ואמנם כאן בשיחה הרבי מתייחס לזה כ"גבול".

בעולם גשמי מפרשים וקוראים לדבר בלתי מוגבל - יכולת לבא בכל מקום עד אין סוף, ואם מדובר על אור וחושך אף שיש העלם והסתר בכל זאת הוא בוקע ומצליח להאיר בכל מקום, וזה כוחו של הבלתי מוגבל. כמו לדוגמה יהודי באמצעות התשובה הוא מצליח להתקשר לקב"ה בקשר חזק עד שהוא בוקע אף את המחיצות והסתרים שהעבירות יצרו, בשיחה זו הרבי קורה לזה גבול משום שאין כל שייכות בין העבירות לכוח התשובה ובאמצעות התשובה העבירות מתבטלות ולא קיימות משום שבכוחה לבקוע אותה אך לא לחדור בה ולשנות אותה בעצמה.

הביאור: כאשר אדם רוצה לתקן או לשנות בעולם הגשמי דבר מה הוא מוכרח לרדת ולעשות מעשה משום שחייבת להיות ערך ושייכות בין האדם לפעולה שהוא יוצר,

ולדוגמה רופא הבין שתרופה מסוימת עלולה להזיק מאוד לבני אדם ואסורה בשימוש וחובה להשמידה, אין כל ספק שהסברא של הרופא אמיתית וצודקת לחלוטין אך הסברא לבדה אינה יכולה לשנות את העובדה והמציאות ולכן התרופה תישאר בדיוק באותה המצב עד שלא יקום אדם ויעשה מעשה. מאידך הסברא היא למעלה מעולם המעשה ולכן גם אין לה שייכות וערך למעשה ואין כל חיסרון בהגיון של הרופא והיא תישאר במאה אחוזים נכונה גם אם התרופה לא באשפה משום שמעשה זריקת התרופה לאשפה לא שייכת לעולם השכל אלא שייכת לעולם המעשה על ידי שיניחוה באשפה. וכן גם במקרה שאדם זורק אבן כדי שהאבן תזוז חייבת להיות איזה ערך ושייכות בין הכח לאבן.

אך תארו לעצמכם שיש רופא שפסק שהתרופה מוכרחת להיות באשפה ואכן כך אירע מאליו או לדוגמה חכם אמר סברא שעל פי הפסיקה שלו חייבת האבן לזוז ולפתע האבן אכן החלה לזוז. הייתכן שפלא כזה יכול להתרחש? הרי אין כל יחס ביניהם כלל! אלא הסיבה לכך הוא (בנמשל), מפני שהקב"ה בלתי מוגבל ולקב"ה הבלי גבול אין רק אי הגבלות באיזה עולם הוא נמצא אלא אין שום הגבלה כלל ואף במקום שאין שום ערך ביניהם ולכאורה אינו שייך לעולם שלו גם שם הוא נמצא במלואו. ומובא דוגמה בהלכה שכאשר בתי הדין פוסק על פי דיני התורה שמעברים את השנה, והיא פועלת בעולם הגשמי שבתוליו של ילדה בת שלוש שנים חוזרים, ולזה הרבי קורה בלי גבול.

והסיבה שהאבן החלה לזוז מפני שהקב"ה קיים בכל מקום ובלתי מוגבל וחודר עד לתחתון ביותר וכאשר מדובר מצד אחדותו של הקב"ה ששם אין שום הגבלות אם כן גם בעולם שהוא מנגד ומעלים על אלוקות גם שם הוא חודר ונמצא (ובאם הוא לא חדר אלא בוקע עדיין הוא נחשב כגבול).

ונמצא אם-כן כאשר הנשמה עובדת את השם ב"מציאות" שלה גם הפעולות שלה הם בהגבלה. בשונה מזה כאשר היא הופכת את הגוף ונפש הבהמית מתגלה בה ביטול עמוק יותר שנובע מאחדותו של הקב"ה הבלתי מוגבל.

הרבי הסביר פעם על המדרש שלפני מתן תורה "כפה עליהם הר כגיגית" מדוע הי' צריך לכפות על בני ישראל לקבל את התורה, הרי קודם לכן אמרו בני ישראל שרוצים הם לקבל את התורה? מבאר הרבי שהחיסרון בכך שהם אמרו "אנחנו רוצים" לקבל על

עצמנו את עול מצוות גם ב"נעשה ונשמע" מעורבת בזה המציאות של האדם שהם החליטו כן. דוגמא שמובאת בתורת החסידות אודות מעלת ביטול של עבד שמכר את עצמו לעבדות שזו השפלה גדולה מאוד משום שזה פחיתות הערך כאשר אדם מוכן לוותר על הרצונות האישיים שלו ולהפוך לעבד ושפוט של מישהו אחר. אך בסופו של דבר העבד נמכר בגלל שהוא החליט שהוא מוכר את עצמו ובסופו של דבר הוא המחליט אם כן הביטול הוא לא לגמרי שלם. בשונה מזה עבד ש"מכרוהו בית דין" גם את ההחלטה למכור את עצמו לא ניתן לו ואין לו שום החלטה וזה מבטא עומק בביטול.

משום כך "כפה עליהם הר כגיגית" - יצר הקב"ה ביטול בבני ישראל שלא נובעת מהמציאות שלהם עצמם אלא הביטול מגיע רק מלמעלה - מכוחו הבלתי מוגבל של הקב"ה. וכך מבואר על הפסוק "כי לי בני ישראל עבדים, עבדי הם" שהם שני אופני הביטול הנ"ל "עבדים" – עבודת האדם, ו"עבדי" - מלמעלה למטה. ובכן, ביטול כזה היה קודם מתן תורה שאז הקשר בין בני ישראל והקב"ה נבע בעיקר מצד הגילויים. אך בשעת מתן תורה ש"וירד ה' על הר סיני" הייתה גילוי העצמות שאין שום הגבלות לא לחיוב ולא לשלילה לא הביטול ולא המציאות אלא רק להשלים את הכוונה כדלקמן.

על פי זה יובן גם כן מה שאנו אומרים בכל יום "שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד", שלכאורה אינו מובן מדוע יש לחזור שנית ולשנות את שם ה' "ה' אחד" ולכאורה די היה לכתוב "שמע ישראל ה' אלוקינו אחד"? מבאר הרבי יש מדריגת ביטול של "ה' אלוקינו" המבטאת את הביטול הנובע ממצאות האדם שהו' הוא **אלוקינו** אך עדיין זה אלוקינו לפי הכלים שלנו ועל כך מוסיפים גם כן את ההמשך "ה' אחד" שה' אחד אינו נובע מצד הכלים שלנו אלא מהקב"ה בעצמו - אחדותו הבלתי מוגבלת של הקב"ה.

סעיף ט'

הרבי מוסיף כאן עומק נוסף ממה שלמדנו בסעיף ח'.

תכלית הכוונה של "דירה בתחתונים" אינה להביא את הנשמה לגילוי ועליה גבוה יותר אלא הכוונה היא שיהיה "דירה בתחתונים" בעולם הזה התחתון. והשכר שהנשמה מקבלת בכך שיש לה עליה גבוה מאוד יכולה לבוא כבדרך אגב כתוצאה מהעבודה שלה להשלים את הכוונה של "דירה בתחתונים". ואם כן מה שלמדנו בסעיף ח' עדיין אינה תכלית הכוונה[2].

אם נעייין בהערה 44, נמצא ביאור עומק יותר:

הרבי מסביר בהערה שיש הבדל בין להשלים את הכוונה העליונה לבין הביאור הנ"ל בסעיף ח' שהנשמה על ידי שינוי בגוף מגיע לביטול שלמעלה מהמציאות שלה ביטול שבא מצד אחדותו של הקב"ה הבלי גבול.

כלומר ששכר הנשמה כפי שלומדים כמבואר בסעיף ח' נובע מצד גילויי האור הבלי גבול ועל כן השכר של הנשמה כתוצאה מהשלמת כוונת דירה בתחתונים עמוק יותר והביטול בה נרגש שכל עניינה היא לשמש את קוני.

אם ניקח לדוגמה מזריקת אבן ישנם שלושה מצבים של האבן

א. אדם בא ומזיז את האבן

ב. מרחק שאין ערך והאבן לא יכולה לזוז

ג. מצד כוחו הבלתי מוגבל של הקב"ה גם כשאין ערך האבן החלה לזוז

ונמצא אם-כן שכאשר אין ערך ובכל זאת האבן החלה לזוז היא ביטוי לפלא של כוחו הבלי גבולי של הקב"ה.

במילים אחרות: שני אופנים כיצד מצליחה האבן לזוז א. חייבת להיות ערך ושייכות, אך בשעה שאין כל ערך אי אפשר. ב. מצד אחדותו הבלתי מוגבלת של הקב"ה אין הגבלה וגם האבן תזוז, אמנם אם כל זה, גם שאין כל ערך בין הקב"ה הבלי גבול לאבן עדיין יש שייכות ביניהם משום שמתבטאת הבלי גבול של הקב"ה שגם כאשר הוא לא מתלבש ובכל זאת האבן החלה לזוז כאן רק מצד הבלי גבול, ואם כן ניתן למצוא הפלאה וביטוי במציאות של המבוטל לכוחו הבלתי מוגבל של הקב"ה. ונמצא אם כן שיש איזה עניין ויחס ביניהם, יש אופן שבו היחס מתבטא בכך שהוא **מתלבש** בו ולכן הוא פועל עליו ויש אופן שהיחס מתבטא שגם שאין ערך והוא אינו **מתלבש** בו ובכל זאת הוא פועל עליו משום שכוחו בלי גבולי.

בשונה מזה כשמנסים להבין העצמות אין דרך כלל להשיג ולהבין אותן, לא בדרך חיוב ולא בדרך שלילה. ואם כן מה ניתן לומר? מה שרוצה יהיה אם רוצה שיהיה יחס, גם יחס יהיה ואם לא רוצה יחס גם לא יהיה יחס. ואם כן השכר של הנשמה גם כן שייכת

לביטול שמרגיש שכל הכוונה זה לשמש את קוני ולא מבטא שום עניין ותכלית כשלעצמו.²

ובעבודת הנשמה יש שלושה אופנים

- א. עבודת השם מצד הגבלה שהוא מוכן למסור את נפשו משום שהוא עבד ה'.
- ב. הוא עבד לא משום שהוא רוצה אלא משום שהקב"ה הבלי"ג גם אותו יכול להפוך לעבד. ומדוע דווקא הוא עבד? לא משום שהוא ראוי אלא להיפך הגם שלא ראוי אבל הבלי גבול יכול להפוך גם מה שלא ראוי לעבד – הביטול שנובע לא מצד כישוריו אלא גם ללא כישורים משום ששום דבר ה' עושה רק מצד הבלי גבול התאפשר מצב שכזה.
- ג. מצד עצמותו ית' אי אפשר לתארו כלל אזי הנברא לא מבטא שום דבר חוץ מלקיים את רצון ה' בלי עניין אישי - בדוגמת עבודת עבד פשוט³.

סעיף י

מסביר הרבי שעצמותו ית' אין שייך לתארו כלל אפילו בעניין זה וכל מה שיש זה לא רק שאין שום שייכות בין שניהם ורק שאחדותו לכן זה גם חודר עד למטה. אלא יש ערך או אין ערך זה אותו דבר כלפיו והדבר היחיד שניתן לומר כך הוא אמר ושייך אחרת רק כך רוצה⁴.

בסיום השיחה

הערה 63 מביא הרבי שהדרגה המופשטת שדובר קודם עדיין נכללת ב"עבד נאמן", שאף שהוא עבד ואינו עושה לשם תכלית עצמו מ"מ הוא חפץ מזה שהוא יכול לעשות תפקיד זה. וצ"ע איך זה מוסבר הרי אין לו כל כוונה בזה כלל, וא"כ מדוע זה עדיין נחשב למציאות?

² בהערה 41 מציין מלקו"ת שם מביא דוגמה מסוס שמאכילים אותה כדי שתעשה את מלאכתה אך לא בשביל הסוס עצמו נותנים לה המאכלים אלא כדי שתוכל לעשות מלאכתה לבעל הבית.
³ לכאורה אם כן העולם עצמו שנברא "מציאותו מעצמותו" מבטא את זה?
אך אם נתבונן בזה, תארו לעצמכם יש אבן שעפה באוויר בלי שידחפו אותה, בוודאי זה חידוש, אך תארו לעצמכם שהאבן תחשוב שהיא ציפור, נמצא שהעניין של חידוש מצד בל"ג לא נרגש אצלו.

⁴ האם אם-כן חזרנו לתחילת העבודה שהכל עבודה פשוטה, ענה, יש שתי אנשים שלומדים סוגיה ברמב"ם האחד לא הבין והשני הבין רק לבסוף יש לו קושיא ואינו מבין, אז יש אין ערוך שאחד סתם לא מבין והשני באמת לא הבין.

לעילוי נשמת

הרה"ח הר"ר יואל ע"ה בן הר"ר רפאל נחמן הכהן

כהן

ולחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר זי"ע